

PACTE NACIONAL PER A LA RENOVACIÓ URBANA

DOCUMENT DE BASE

15 setembre 2020

COAC

arquitectes.cat

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
Secretaria de l'Agenda Urbana
i Territori

ÍNDEX

1. PREÀMBUL

- 1.1 Introducció
- 1.2 Antecedents

2. OBJECTIU DEL DOCUMENT DEL PACTE PER A LA RENOVACIÓ URBANA

3. METODOLOGIA DEL PACTE PER A LA RENOVACIÓ URBANA

- 3.1 Metodologia del procés d'elaboració del Pacte per a la Renovació Urbana
  - 3.2 Encaix entre el Pacte Nacional per la Renovació Urbana i l'Agenda urbana de Catalunya
  - 3.3 Implementació del PRNU: Programa Arkhé d'impuls de la qualitat arquitectònica

4. DOCUMENT DE BASE DEL PRNU

- 4.1 Estructura del Pacte per a la Renovació Urbana
- 4.2 Desenvolupament del document de Base del Pacte per a la Renovació Urbana
  - 4.2.1 **BLOC 1** Qualitat arquitectònica i dels espais urbans
  - 4.2.2 **BLOC 2** Estratègies ambientals i emergència climàtica
  - 4.2.3 **BLOC 3** Innovació
  - 4.2.4 **BLOC 4** Governança

1. PREÀMBUL

1.1. Introducció

Els habitatges, els edificis, els barris i les ciutats són els espais on transcorre la major part de la vida de les persones. Aquests espais, independentment de la seva naturalesa, tenen un efecte directe en molts àmbits del desenvolupament humà, social i medi ambiental.

En aquest sentit, el dret a la ciutat, a l'habitatge, la millora de la qualitat de vida de les persones, el benestar, la salut i l'emergència climàtica són alguns dels reptes que, com a societat, hem d'afrontar a través de les nostres ciutats i edificis.

Així mateix, l'increment de la població urbana mundial i els models de convivència territorial conviden a reconsiderar qüestions sobre les quals el model de creixement i de desenvolupament urbà tenen un paper rellevant per tal de garantir la qualitat de vida de les persones. Les dades demogràfiques alerten que Catalunya, com la majoria de territoris del món, també està sotmesa a aquest moviment poblacional de concentració de població a les àrees urbanes.

El coneixement que tenim sobre la situació dels municipis catalans, ens permet afirmar que les nostres ciutats encara no estan preparades per als reptes de futur, i es troben allunyades dels atributs generadors d'equitat i oportunitats que les haurien de caracteritzar.

Per tant, es posa de manifest la necessitat d'impulsar un canvi de paradigma basat en la integració de múltiples mirades i la qualitat arquitectònica, sobre les quals dissenyar i construir els municipis del demà.

D'acord amb aquest propòsit, la renovació urbana és l'estratègia que ens permetrà transformar i actualitzar les nostres ciutats, fent front als desafiaments actuals i situant les persones en el centre de les intervencions públiques i privades a les ciutats ja construïdes.

El **Pacte Nacional per la Renovació Urbana (PRNU)** s'ha d'entendre com un projecte transversal, basat en la necessitat d'impulsar un profund canvi en relació a:

- La integració dels **processos de canvi en un marc d'acció estable en el temps**, sobre el que sustenten les polítiques de renovació urbana a Catalunya.
- L'estratègia per a la **transformació i actualització de les ciutats** per poder fer front als desafiaments globals i locals.
- El desenvolupament de polítiques que situen a les **persones en el centre de les intervencions públiques i privades**.
- La fixació de les bases per assolir un **model de desenvolupament urbà sostenible**.
- El desenvolupament de polítiques que treballen la **realitat dels municipis catalans**, reconeixent la seva diversitat i en un context on cada vegada és més necessari dur a terme polítiques supramunicipals.
- La importància d'impulsar una **arquitectura i urbanisme de qualitat**.

1.2. Antecedents

- 25.11.2015**   **LA ONU APROVA L'AGENDA 2030 PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE.**
- L'Agenda 2030 conté 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) per avançar vers el desenvolupament sostenible a escala global. D'entre els 17 objectius, l'ODS número 11 se centra en l'assoliment de ciutats i assentaments humans que siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles.
- 12.12.2015**   **ACORD DE PARIS SOBRE EL CANVI CLIMÀTIC**
- Component del medi ambient com indispensable per garantir un desenvolupament sostenible a les ciutats
- 20.10.2016**   **APROVACIÓ NOVA AGENDA URBANA** La nova Agenda urbana es va aprovar en la Conferència de les Nacions Unides sobre l'Habitatge i el Desenvolupament Urbà Sostenible (Hàbitat III) celebrada del 17 al 20 d'octubre de 2016 a Quito.
- 31.01.2017**   El Consell executiu del Govern aprova les bases del **Pacte Nacional per a la Transició Energètica**
- 04.04.2017**   El Consell executiu de la Generalitat adopta l'ACORD GOV/42/2017 per a l'elaboració de **l'Agenda urbana de Catalunya.**
- 01.08.2017**   El Govern de la Generalitat va aprovar l'Acord de govern per impulsar el **Pacte Nacional per a la Renovació Urbana**, que busca concretar i traslladar en accions els aspectes relacionats amb la transformació urbana que preveu **l'Agenda urbana de Catalunya.**
- 12.09.2017**   El Consell executiu de la Generalitat: ACORD GOV/126/2017 per inici dels treballs i creació de l'òrgan col·legiat: **Assemblea Urbana De Catalunya.**
- 14.05.2019**   El Govern de la Generalitat a declarar **l'Emergència Climàtica a Catalunya.**

2. OBJECTIU DEL DOCUMENT DEL PRNU

El **PRNU** respon a les necessitats d'estructurar el canvi en les intervencions en els àmbits urbans i té els següents objectius complementaris:

1. **Integrar els processos de canvi** acumulats i els nous que vinguin, en un marc d'acció estable en el temps, **sobre el qual sustentat les polítiques de renovació urbana a Catalunya.**
2. **Establir les estratègies òptimes per a la rehabilitació i renovació urbana** dels municipis catalans, posant al centre dels seus objectius a les persones, la seva salut i la millora de la qualitat de vida.
3. **Contribuir en la lluita contra el canvi climàtic** i la transformació del model productiu del sector a través de les intervencions en els entorns urbans.
4. **Incidir en la correcció de les desigualtats, la consolidació de l'economia circular i de les noves tecnologies, el dret a l'habitatge i a la ciutat i el foment de la competitivitat i la plena ocupació**, aspectes que han d'ajudar a reconvertir un sector tradicionalment centrat en l'obra nova.
5. Garantir l'encaix entre el **Pacte Nacional per a la Renovació Urbana i l'Agenda urbana de Catalunya**, a través de la translació de les propostes d'acció concretes previstes pel **PRNU**.

3. METODOLOGIA DEL PRNU

3.1. Metodologia del procés d'elaboració del PRNU

Per a garantir la coherència entre el **PRNU** i l'Agenda urbana de Catalunya, cal establir els criteris tècnics de relació i desenvolupament dels diferents conceptes continguts en cadascun d'aquests documents.

Amb aquesta finalitat s'ha estimat oportú dividir el contingut tècnic del **PRNU** en tres nivells d'anàlisi:

- **Grau 1:** corresponent als conceptes generals a desenvolupar per cada bloc temàtic.
- **Grau 2:** correspon desenvolupament parcial del grau 1 en conceptes més concrets.
- **Grau 3:** és el nivell amb el grau de detall més elevat i definirà les accions concretes a desenvolupar. Els apartats que conformen aquest grau de definició del **PRNU** seran desenvolupats en el marc de les taules de treball de l'**Agenda urbana de Catalunya**.

Per garantir la correcta adaptació i coordinació dels documents del **PRNU** i de l'Agenda urbana de Catalunya cal establir unes pautes i calendaris que permetin la interrelació i l'encaix entre ambdós documents de referència.

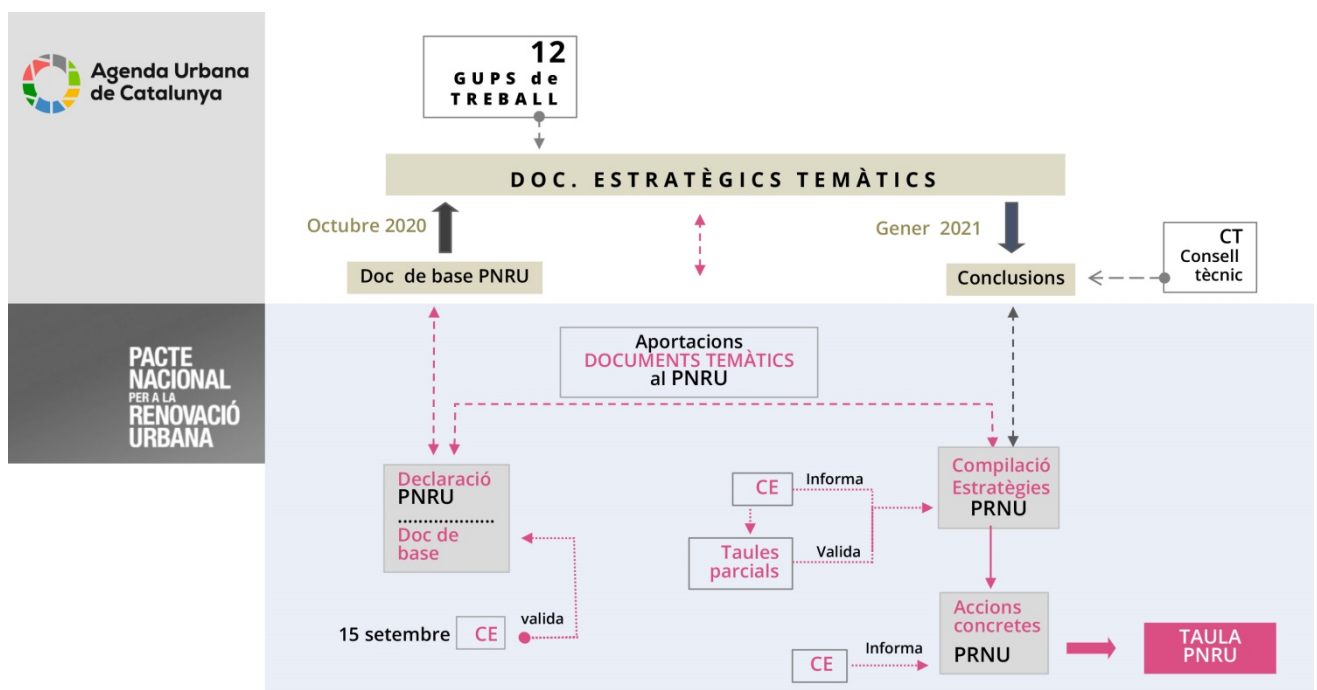
Aquesta planificació permetrà la interrelació entre els dos projectes i garantirà que el desenvolupament de continguts que puguin ser coincidents o similars entre ambdós documents es faci d'una forma coherent i unificada en el temps, aconseguint alhora optimitzar recursos i creant sinergies que enriquiran els dos projectes.

En aquest sentit a futur s'haurà de garantir també l'encaix i coherència entre aquests dos projectes i el programa **ARKHÉ**, d'impuls de la qualitat arquitectònica desenvolupat per la Secretaria de l'Agenda urbana i Territori, que desenvolupa accions concretes connectades amb tots dos projectes però acotades a l'àmbit de l'arquitectura en els seus diferents àmbits d'actuació.

3.2. Agenda prevista per a l'encaix entre el Pacte Nacional per la Renovació Urbana i l'Agenda urbana de Catalunya

Juny 2020	Elaboració per part de Secretaria de l'Agenda urbana i Territori de: 1. Document de bases per a l'elaboració del PRNU 2. Declaració del PRNU.
Setembre 2020	Convocatòria del Consell estratègic del PRNU per a l'aprovació del document de base i la signatura de la Declaració
Octubre 2020	Trasllat del document de bases als grups de treball de l'Agenda urbana de Catalunya

- Gener 2021** Tancament dels documents dels grups de treball de l'Agenda urbana de Catalunya i trasllat de les seves conclusions al Consell estratègic del **PRNU**.
- Febrer 2021** Tractament de les conclusions de l'Agenda urbana de Catalunya per part de les Taules parcials de treball del **PRNU**.
- Abril/maig 2021** Tancament del document tècnic del **PRNU** amb la compilació de les diferents estratègies i actuacions concretes en coherència amb l'Agenda urbana de Catalunya.
- Maig/juny 2021** Convocatòria de la Taula del **PRNU**. Validació del document del **PRNU** d'estratègia i actuacions.

QUADRE 1, ESQUEMA DE DESENVOLUPAMENT del **PRNU** I ENCAIX AMB L'AGENDA URBANA DE CATALUNYA

3.3. Implementació del **PRNU**: Programa ARKHÉ d'impuls de la qualitat arquitectònica

La **Secretaria de l'Agenda urbana i Territori del Departament de Territori i Sostenibilitat** canalitza a través de la **Nova Agenda urbana** i altres projectes complementaris i compartits, com el **Pacte Nacional per a la Renovació Urbana** desenvolupa els objectius de l'**AGENDA 2030** per el desenvolupament sostenible de les ciutats i els assentaments humans.

Complementàriament s'ha desenvolupat el projecte **ARKHÉ** d'impuls de la qualitat arquitectònica, que neix amb l'objectiu principal de fer efectiva **la millora de la qualitat de vida de les persones a través de l'arquitectura** i s'implementa amb la finalitat de posar l'arquitectura al servei de les persones, d'acord amb el que recull la Llei 12/2017 de l'Arquitectura.

Aquest projecte estableix un marc, una plataforma base, que acull les diferents temàtiques que engloba el concepte d'arquitectura i es desenvolupa a través de sis grans eixos temàtics:

- Paisatge i espai públic
- Edificació i habitatge
- Patrimoni
- Teoria arquitectònica
- Tecnologia
- Sostenibilitat

La transversalitat del projecte **ARKHÉ** permet traçar-hi connexions entre aquest i el **PRNU** a fi i efecte de trobar a través del primer les vies d'execució del segon a través de les línies d'acció dels diferents camps temàtics.

Garantint així la coherència entre els documents que responen als objectius globals com l'Agenda urbana de Catalunya, els que delimiten les problemàtiques i les estratègies a un camp concret com el **PRNU** i finalment el projecte **ARKHÉ** que implementa les mesures concretes que al cap i a la fi seran les que implicaran una millor en la qualitat de vida de les persones.

De manera esquemàtica l'assoliment dels objectius respon al següent esquema jeràrquic d'intervenció administrativa que respon a les diferents escales de referència de les referides estratègies de planificació i intervenció:

OBJECTIUS GLOBALS:

Agenda 2030 / Agenda urbana de Catalunya

ESTRATÈGIES REGIONALS:

Pacte Nacional per la Renovació Urbana de Catalunya

PROGRAMES/PLANS D'ACTUACIÓ:

ARKHÉ: impuls de la qualitat arquitectònica (DTES)

Pla pel Dret a l'Habitatge (DTES-AHC)

Altres programes a concretar pels actors

En el següent esquema es mostren la concreció de les actuacions de la **Secretaria de l'Agenda urbana i Territori** en el camp de l'arquitectura i que tenen com a marc de referència el **PRNU** i l'**Agenda urbana de Catalunya**:

QUADRE 2: ESQUEMA PRELIMINAR DE L'ENCAIX ENTRE L'AU DE CATALUNYA, EL PRNU I EL PROJECTE ARKHÉ

4. DOCUMENT DE BASE DEL PRNU

4.1. Estructura del PRNU

El **Pacte Nacional per a la Renovació Urbana** s'articula través de quatre grans blocs, tres d'ells temàtics i un quart de governança i es desenvolupa a partir de tres nivells d'anàlisi: grau 1, grau 2 i grau 3.

Dels tres blocs temàtics sobre els que s'articula el Pacte de Renovació, el primer fa referència a la qualitat arquitectònica i dels espais urbans, el segon tracta sobre les estratègies ambientals i emergència climàtica i el tercer es focalitza en la Innovació

El quart bloc que se centra en la recerca i el desenvolupament dels mecanismes necessaris i adients per poder dur a terme models de govern eficients.

4.2. Desenvolupament del document de Base del PRNU

Aquest document se centra en el desenvolupament del segon grau d'anàlisi a partir dels temes ja prefixats per cada bloc, tal i com queda reflectit en el següent esquema:

PRNU			
GRAU 1		GRAU 2	GRAU 3
BLOC 1. QUALITAT ARQUITECTÒNICA I DELS ESPAIS URBANS		1. Model urbà 2. Espais per viure 3. Cultura i patrimoni	
BLOC 2. ESTRATÈGIES AMBIENTALS I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA		1. Edificació eficient 2. Energies renovables 3. Aprofitament dels recursos 4. Qualitat ambiental	
BLOC 3. INNOVACIÓ		1. Noves tecnologies 2. Competència i desenvolupament 3. Reptes de futur	
BLOC 4. GOVERNANÇA		1. Òrgans de governança 2. Definició de polítiques d'impuls 3. Transparència	

QUADRE 3, ESQUEMA DE L'ESTRUCTURA DEL DESNVOLUPAMENT DEL PRNU FINS A GRAU 2

S'adjunta a continuació el quadre resum que inclou les propostes que, una vegada desenvolupat l'anàlisi del segon grau de cada bloc seran susceptibles de ser desenvolupades en el tercer grau d'anàlisi del **PRNU** en el marc de les taules de l'**AUC** (veure els següents apartats).

QUADRE DE L'ESTRUCTURA DEL DESENVOLUPAMENT DEL PNUR FINS A GRAU 3

GRAU 1	GRAU 2	GRAU 3
BLOC 1. QUALITAT ARQUITECTÒNICA I DELS ESPAIS URBANS	1. MODEL URBÀ 1.1 Definició de model de ciutat 1.2 Estratègies per a la renovació urbana	a. Ciutat compacta b. Espais inclusius, fets des de la participació c. Activitat i mobilitat saludable d. Paisatge Urbà e. Accessibilitat i seguretat f. Rehabilitació dels teixits urbans i millora dels barris vulnerables i degradats g. Us mixt del sòl h. Xarxa d'espais verds com a espais de relació social; Necessitat de increment
	2. ESPAIS PER VIURE 2.1 Models d'habitatge 2.2 Criteris configuració funcional 2.3 Edificis: usos mixtos	a. Nous models d'habitatge: tipologies/ Legislació b. Nous models de tinença/ Legislació a. Habitatge adequat, accessible i saludable b. Habitabilitat dels espais, condicions de configuració, qualitatives i ambientals c. Usos mixtos i elacions amb l'espai públic
	3. CULTURA I PATRIMONI 3.1 Conservació del patrimoni arquitectònic i cultural 3.2 Preservació de la qualitat de l'entorn construït	a. Protecció b. Conservació c. Transformació/ reconversió d. Mercantilització e. Noves formes d'intervenir en el patrimoni des de criteris transversals : concepte Baukultur
BLOC 2. ESTRATÈGIES AMBIENTALS I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA	1. EDIFICACIÓ EFICIENT 1.1 Transformació del parc edificat existent: reducció de la demanda energètica	a. Reducció de la demanda b. Eficiència dels sistemes que cobreixen les demandes c. Eficiència energètica: Estratègies de disseny passives Estratègies actives: incorporació d'equips i sistemes eficients
	2. ENERGIES RENOVABLES 2.1 Transició energètica	a. Integració dels nous models de generació d'energies renovables b. Aprofitament de recursos locals c. Incorporació d'energies renovable a la complexitat del parc edificat d. Generació d'energia; noves opcions en distribució i contractació de subministrament
	3. APROFITAMENT DELS RECURSOS 3.1 Economia circular 3.2 Arquitectura circular	a. Cicle de l'aigua b. Reducció/ reutilització dels residus de construcció c. Nous models productius d. Anàlisi cicle vida : materials i edificis e. Materials f. Construcció i disseny circular: obra nova i rehabilitació
	4. QUALITAT AMBIENTAL 4.1. Mobilitat sostenible i Reducció de la contaminació 4.2 Criteris adaptació i resiliència al canvi climàtic	a. Qualitat de l'aire b. Confort acústic c. Confort lumínic d. Electromagnetisme e. Arquitectura bioclimàtica/ estratègies contra el canvi climàtic lligades al edificació/ Qualitat i benestar/ Green
BLOC 3. INNOVACIÓ	1. NOVES TECNOLOGIES 1.1 Tecnologies sobre materials de baix impacte ambiental 1.2 Tecnologies de la informació i de la comunicació	a. Ús de materials de construcció de baix impacte ambiental b. Usos i gestió de les noves tecnologies aplicades a les ciutats Foment de la implantació i distribució intel·ligents al teixit urbà c. Usos i gestió de les noves tecnologies aplicades als edificis/ Connexió d'edificis i comunitats d. Sistemes de gestió integrades de dades, processos i projectes e. Noves tecnologies: TIC, VR, 3D f. Nous materials, tècniques i sistemes de construcció
	2. COMPETÈNCIA I DESENVOLUPAMENT 2.1 Potenciar les competències dels professionals del sector 2.2 Investigació i aplicació de noves solucions tecnològiques 2.3 Difusió del coneixement associat a la tecnologia	a. Coneixement i formació b. Plena ocupació c. Ocupació de qualitat
	3. REPTES DE FUTUR	a. Turisme sostenible b. Espais de treball compartit c. Anàlisi de tendències, (megatrends) d. Economia col·laborativa e. Innovació tecnologia i TIC f. Desenvolupament d'estratègies de gestió per garantir la sostenibilitat ambiental, econòmica i social
BLOC 4. GOVERNANÇA	1. ÒRGANS DE GOVERNANÇA 1.1 Definició i paper dels diferents agents implicats	a. Definició dels agents implicats en els òrgans de governança b. Paper de les administracions públiques en l'establiment de polítiques de renovació i de rehabilitació c. Paper del sector privat en l'establiment de polítiques en la renovació i la rehabilitació
	2. DEFINICIÓ DE POLÍTQUES D'IMPULS 2.1 Diagnosi de l'estat actual de problemàtiques 2.2 Estratègies i models de finançament 2.3 Adequació de normatives i reglamentacions	a. Elaboració de la diagnosi de l'estat actual de les diferents problemàtiques relacionades amb la rehabilitació i la renovació b. Programes d'ajuts; Subvencions; Convenis de col·laboració c. Altres
	3. TRANSPARÈNCIA 3.1 Difusió	a. Informació i publicacions sobre les actuacions efectuades

4.3. Desenvolupament del document de Base del PRNU

4.3.1 **BLOC 1:** Qualitat arquitectònica i dels espais urbans

Objectiu:

Promoure el paper públic de l'arquitectura i de l'urbanisme com impulsors del benestar, la cohesió social i l'equilibri de les desigualtats i els valors culturals. Fer de la qualitat arquitectònica el denominador comú de les intervencions.

Es desenvolupa en 3 nivells:

1. MODEL URBÀ

Model que respon a les necessitats de les persones, potenciant estils de vida saludable i ciutats inclusives i segures.

1.1 Definició del model de ciutat

La renovació urbana representa una oportunitat de transformació del model urbà, els àmbits d'anàlisi d'aquest apartat s'emmarquen dins el compromís per assolir un model de **ciutat compacta, inclusiva, segura i accessible**. A partir d'ara s'hauran de tenir també en compte aquelles variables essencials per dissenyar les ciutats post-Covid.

1.2 Estratègies per a la renovació urbana

Les estratègies prioritàries a tenir en compte en la transformació i la nova definició de les ciutats són:

- **La rehabilitació dels teixits urbans** i millora de barris vulnerables i degradats
- **L'ús mixt del sòl**
- **El paisatge urbà**, espais públics fets des de la participació i amb capacitat d'integració i la xarxa d'espais verds com a espais de relació social
- **La mobilitat sostenible**.

2. ESPAIS PER VIURE

Reflex dels canvis de model que experimenta la societat i oberts als reptes de futur per assolir els objectius de desenvolupament sostenible els quals es traslladaran a la societat a través d'un increment en la qualitat de vida i la salut de les persones.

2.1 Models d'habitatge

El canvi de model i les noves necessitats que experimenta la societat necessàriament han de reflectir-se en nous models d'habitatge. Cal identificar i analitzar quin són els nous reptes en relació a l'habitabilitat per poder definir **noves tipologies i nous models de tinença d'habitatge adaptades a les exigències**.

La **legislació** haurà de ser àgil per recollir els canvis de model en les reglamentacions adients.

2.2 Criteris de configuració funcional dels espais interiors

Es fa indispensable una reflexió profunda en relació a la **configuració, disseny i l'habitabilitat dels espais interiors**, tenint en compte noves funcions i activitats que es desenvolupen.

Es important analitzar la **determinació d'usos d'espais** tenint en compte **conceptes de transversalitat flexibilitat i necessitats canviants dels ocupants**.

Cal posar en valor principalment el **confort dels usuaris**, en concret dels aspectes amb conseqüències directes sobre la salut i la qualitat de vida.

2.3 Edificis: usos mixtos i relacions amb l'espai públic

Els edificis mixtos amb diversos usos i espais intermedis afavoreixen les relacions socials.

Factors a tenir en compte quant a la configuració dels edificis en relació a la habitabilitat són: la **determinació d'espais comunitaris**, la seva ubicació i usos i finalment **relacions de permeabilitat que s'estableixen entre els edificis i espai públic**, principalment a través de les plantes baixes.

3. CULTURA I PATRIMONI

Amb un enfoc integral i transversal del desenvolupament urbà que consideri la diversitat arquitectònica i la seva qualitat i preservació i conservació del patrimoni i dels valors culturals i la identitat singular dels paisatges naturals i urbans.

3.1 Conservació del patrimoni arquitectònic i cultural

Plantejar-se el repte de la **transformació, reconversió i pràctica de l'arquitectura en l'àmbit del patrimoni**, -des del coneixement de la seva complexitat i des del respecte i la integració en l'entorn- promovent aliances entre els àmbits públics, privats i la societat civil.

Tenir en compte el paper de la **legislació** en la conservació del patrimoni.

3.2 Preservació de la qualitat de l'entorn construït: Concepte Baukultur

El **paisatge urbà** és un bé d'interès general i la seva arquitectura és un reflex de la societat i de la seva història, **cal incentivar la diversitat arquitectònica dels paisatges naturals i urbans, la seva qualitat i la identitat singular i la seva reconversió als paràmetres actuals i a les necessitats dels ciutadans**.

En ambdós caldria aprofundir en relació a les noves formes d'intervenir en el patrimoni des de criteris integrals i transversals, (veure concepte Baukultur).

S'adjunta esquema del quadre d'encaix preliminar entre el **BLOC 1** del **PRNU** i els eixos i objectius de l'Agenda urbana de Catalunya. Veure quadre núm.2 del document annex.

PNRU		GRAU 3: PROPOSTES PER DESARROLUPAR		AU Objectius	AU EIXOS
GRAU 1	GRAU 2				
1. QUALITAT ARQUITECTÒNICA I DELS ESPAIS URBANS	1. MODEL URBÀ 1.1 Definició de model de ciutat 1.2 Estratègies per a la renovació urbana	b. Ciutat compacta a. Espais inclusius, fets des de la participació c. Activitat i mobilitat saludable d. Paisatge Urbà e. Accessibilitat i seguretat f. Rehabilitació dels teixits urbans i millora dels barris vulnerables i degradats g. Ús mixt del sòl h. Xarxa d'espais verds com a espais de relació social; Necessitat de increment		2.3 Inclusió social 3.1 Model Urbà 1.2 Qualitat de l'aire 2.2 Equitat i creació d'oportunitats 3.1 Model Urbà 2.2 equitat i creació d'oportunitats	2. BENESTAR 3. QUALITAT URBANA 1. SALUT 3. QUALITAT URBANA 2. BENESTAR
	2. ESPAIS PER VIURE 2.1 Models d'habitatge 2.2 Criteris configuració funcional 2.3 Edificis: usos mixtos	a. Nous models d'habitatge: tipologies/ Legislació b. Nous models de tinença/ Legislació a. Habitatge adequat, accessible i saludable b. Habitabilitat dels espais, condicions de configuració, qualitatives i ambientals c. Usos mixtos i elacions amb l'espai públic		3.2 Dret a l'Habitatge 2.1 Inclusió social 3.1 Model urbà	3. QUALITAT URBANA 2. BENESTAR 3. QUALITAT URBANA
	3. CULTURA I PATRIMONI 3.1 Conservació del patrimoni arquitectònic i cultural 3.2 Preservació de la qualitat de l'entorn construït	a. Protecció b. Conservació c. Transformació/ reconversió d. Mercantilització e. Noves formes d'intervenir en el patrimoni des de criteris transversals: concepte Baukultur			2. BENESTAR 3. QUALITAT URBANA

4.3.2. **BLOC 2: ESTRATEGIES AMBIENTALS I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA**

Objectius:

- Contribuir a la transició vers una arquitectura més sostenible, neutra en emissions de CO2 a través de l'ús d'energies renovables, l'ús eficient de recursos primordialment de proximitat i la reutilització dels recursos.
- Impulsar estratègies que des de l'urbanisme i l'edificació fomentin la rehabilitació i renovació del parc edificat i la consecució d'edificis NZEB.
- Promoure el treball en xarxa i la col·laboració del mon local per implementar les accions més eficients i garantir el dret d'accés, generació, consum i distribució d'energia als ciutadans.

Es desenvolupa en 4 nivells:

1. EDIFICACIÓ EFICIENT

A través de la Implementació d'estratègies a diferents escales per reduir la demanda energètica del parc existent.

1.1 Transformació del parc edificat existent: reducció de la demanda energètica

Es fa necessari **reduir substancialment la demanda energètica** del parc construït existent, esdevé clau treballar per **millorar l'eficiència energètica** del mateix

Per aconseguir- incidir en la reducció de la demanda energètica s'ha de conèixer la complexitat de l'entorn construït i desenvolupar:

- **estratègies de disseny passives**, on el disseny arquitectònic esdevé un factor clau en el procés d'elaboració dels projectes i en la rehabilitació al introduir prioritàriament, quant a l'envolupant dels edificis, elements que redueixin la demanda energètica.
- **estratègies de disseny actives** treballant amb la incorporació d'equips i sistemes eficients que conjuntament amb les noves tecnologies col·laboraran en l'estalvi energètic.

2. TRANSICIÓ ENERGÈTICA

A través del recolzament a la transformació del l'actual model energètic a les ciutats i a les edificacions

2.1 Energies renovables

La incorporació d'energia provinent de fonts renovables a l'entorn construït és un dels factors imprescindibles per a transformació del parc edificat. Un cop implementades les mesures per a la reducció de la seva demanda energètica cal que l'energia que es necessiti provingui de fonts renovables.

Quant al desenvolupament d'aquest apartat és clau analitzar:

- Coneixement e **integració dels nous models de generació d'energies renovables al parc construït.**
- **Aprofitament de recursos locals**
- **Generació d'energia, autoconsum:** contractació del subministrament la distribució de sobrant i noves tecnologies per gestionar la seva intermitència. **Legislació.**

3. APROFITAMENT DELS RECURSOS

Impulsar l'economia circular com a pilar bàsic del model de ciutat.

3.1 Economia circular

La producció i el consum han de desenvolupar-se a partir del màxim estalvi dels recursos amb la mínima contaminació possible. Factors a desenvolupar són:

a. **la millora de l'eficiència dels cicles (aigua, energia, residus i materials)**

b. Nous models productius.

3.2 Arquitectura circular

L'arquitectura circular és un concepte resultant de l'aplicació de l'economia circular a l'arquitectura. L'objectiu és passar, dins del procés arquitectònic, d'un cicle de vida lineal a un cicle de vida circular.

El canvi cap a **l'arquitectura circular** es focalitza en dues branques:

Quant als **materials** amb la **reutilització, reciclatge i la no generació de residus**.

Quan als **edificis** amb la **construcció i el disseny circular**, tant pel que fa a la **rehabilitació**, creant estratègies per l'increment de la resiliència del parc edificat i el foment de polítiques de re-ús i evitant enderrocs innecessaris, com en **l'obra nova**.

Important analitzar també els **cicles de vida dels edificis**.

4. QUALITAT AMBIENTAL

Alineació de la renovació urbana amb la millora de les condicions ambientals i de benestar amb introducció de criteris d'adaptació i resiliència al canvi climàtic

4.1 Mobilitat sostenible i reducció de la contaminació

Les polítiques de transformació urbana han d'incorporar una visió estratègica amb incidència a tots els àmbits que repercuteixen en la qualitat ambiental de les ciutats. Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

- **La qualitat de l'aire; el confort acústic; el confort lumínic i l'electromagnetisme.**

4.2 Criteris d'adaptació i resiliència al canvi climàtic

L'arquitectura ha de desenvolupar estratègies d'adaptació i mitigació al canvi climàtic per tal d'incrementar la resiliència del parc edificat i fer front als canvis naturals.

Les mesures han de considerar els riscos de degradació dels edificis i dels materials així com els canvis d'ús.

Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

- **Les estratègies contra el canvi climàtic lligades a l'edificació.**
- **La qualitat i benestar.**
- **L'arquitectura bioclimàtica i el concepte "Green" aplicat a ciutats i edificacions.**

S'adjunta esquema del quadre d'encaix preliminar entre el **BLOC 2** del **PRNU** i els eixos i objectius de l'Agenda urbana de Catalunya. Veure quadre núm.3 del document annex.

PNRU GRAU 1	GRAU 2	GRAU 3: PROPOSTES PER DESENVOLUPAR	AU Objectius	AU EIXOS
2. ESTRATÈGIES AMBIENTALS I EMERGÈNCIA CLIMÀTICA	1. EDIFICACIÓ EFICIENT 1.1 Transformació del parc edificat existent: reducció de la demanda energètica	a. Reducció de la demanda b. Eficiència dels sistemes que cobreixen les demandes c. Eficiència energètica: Estratègies de disseny passives Estratègies actives: incorporació d'equips i sistemes eficients	1.2 Energia sostenible 3.2 Dret a l'habitatge	1. SALUT 3. QUALITAT URBANA
	2. TRANSICIÓ ENERGÈTICA 2.1 Energies renovables	a. Integració dels nous models de generació d'energies renovables al parc construït b. Aprofitament de recursos locals c. Generació d'energia: noves opcions en distribució i contractació de subministrament	1.2 Energia sostenible	1. SALUT
	3. APROFITAMENT DELS RECURSOS 3.1 Economia circular 3.2 Arquitectura circular	a. Millora de la eficiència dels cicles: aigua, energia, residus, materials b. Reducció/ reutilització dels residus de construcció c. Nous models productius d. Anàlisi de vida: materials i edificis e. Materials f. Construcció i disseny circular: obra nova i rehabilitació	5.1 Infraestructura verda 4.1 Economia circular 4.2 Models productius innovadors 4.1 Economia circular	5. CANVI CLIMÀTIC 4. PROSPERITAT
	4. QUALITAT AMBIENTAL 4.1. Mobilitat sostenible i Reducció de la contaminació 4.2 Criteris de planificació i resiliència al canvi climàtic	a. Qualitat de l'aire b. Confort acústic c. Confort lumínic d. Electromagnetisme e. Arquitectura bioclimàtica/ e estratègies contra el canvi climàtic lligades al edifici/ Qualitat i benestar/ Green	1.1 Qualitat de l'aire 3.1 Model Urbà 3.2 Dret a l'habitatge 1.2 Energia sostenible	1. SALUT 3. QUALITAT URBANA 1. SALUT

4.3.3 BLOC 3: INNOVACIÓ

Objectiu:

Fer de la innovació un vector imprescindible per transformar els municipis catalans i implementar polítiques per la millora de la qualitat arquitectònica alineades amb els valors de la sostenibilitat.

Es desenvolupa en 3 nivells:

1. NOVES TECNOLOGIES

Apostar per al foment de la implantació de xarxes de distribució intel·ligent i incidir en les tecnologies que possibilitin l'ús de materials i sistemes de construcció de baix impacte ambiental a través de la Implementació d'estratègies a diferents escales per reduir la demanda energètica del parc existent

1.1 Tecnologies que possibilitin l'ús de materials de baix impacte ambiental

Cal incentivar l'ús eficient dels recursos amb la conseqüent reducció de l'impacte ambiental.

Camps a desenvolupar en el grau tres del PRNU són:

- La utilització de materials de baix impacte ambiental
- La utilització de nous material i sistemes de construcció

1.2. Tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC)

La introducció de les TIC a les ciutats i als edificis, han de permetre una millora de les prestacions de serveis i de la qualitat de vida de les persones, potenciant la seguretat i l'accessibilitat,

Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

- Els **usos i gestió de les noves tecnologies aplicades a les ciutats** i el **foment de la implantació i distribució intel·ligents al teixit urbà**
- Els **usos i gestió de les noves tecnologies aplicades als edificis** i la **connexió d'edificis i comunitats**
- **Els sistemes de gestió integrades de dades, processos i projectes**
- **Les noves tecnologies: TIC, VR, 3D**

2. COMPETÈNCIA I DESENVOLUPAMENT

Recolzar la investigació i la formació en els àmbits de coneixement relacionats amb al renovació urbana

2.1. Potència de les competències dels professionals del sector

En un món altament tecnològic, esdevé clau potenciar les competències dels professionals del sector.

Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

Posar les bases per assolir competències en els nous àmbits de coneixement interdisciplinari ajuda a propiciar i garantir una plena ocupació de qualitat.

2.2. Investigació i aplicació de noves solucions tecnològiques

És clau aliar-se amb la investigació i aplicació de noves solucions tecnològiques, que contribueixin als canvis necessaris per fer front a l'emergència climàtica, així com a la dependència de recursos energètics externs.

Camps d'investigació a desenvolupar en detall en el grau tres són:

- **L'eficiència energètica**
- **Les energies renovables**
- **Les microxarxes**
- **El coneixement i la gestió de les dades**
- **La mobilitat elèctrica, etc.**

2.3. Difusió del coneixement associat a la tecnologia a la ciutadania

Cal que el **coneixement associat a la innovació tecnològica** sigui compartit i sobretot sigui **present a la ciutadania**, ja que la transformació urbana ha d'anar acompanyada d'una transformació social.

3. REPTES DE FUTUR

- **La hiperconnectivitat** de les persones i de les coses, com és amb la Internet de les coses.
- **La innovació tecnològica i les TIC**, ha de permetre **compartir informació** per tal de millorar la prestació de serveis i ser més eficient en la gestió dels recursos.

- **Impulsar l'economia col·laborativa** ha de permetre formes de participació ciutadana capaces de repensar nous espais de convivència, el desenvolupament d'estratègies de gestió, garantint la seva sostenibilitat ambiental, econòmica i social.
- Recolzar la **implantació de nous models de mercat energètic** amb multi direccionalitat dels seus fluxos.

S'adjunta esquema del quadre d'encaix preliminar entre el **BLOC 3 del PRNU** i els eixos i objectius de l'Agenda urbana de Catalunya. Veure quadre núm.4 del document annex.

NRU		GRAU 3: PROPOSTES PER DESNIVOLUPAR		AU Objectius	AU EIXOS
GRAU 1	GRAU 2				
3. INNOVACIÓ	1. NOVES TECNOLOGIES 1.1 Tecnologies sobre materials de baix impacte ambiental 1.2 Tecnologies de la informació i de la comunicació	a. Ús de materials de construcció de baix impacte ambiental b. Nous materials, tècniques i sistemes de construcció c. Usos i gestió de les noves tecnologies a plaça des de les ciutats Foment de la implantació i distribució intel·ligents al teixit urbà d. Usos i gestió de les noves tecnologies aplicades als edificis Connexió d'edificis i comunitats e. Sistemes de gestió integrades de dades, processos i projectes f. Noves tecnologies: TIC, VR, 3D		4.3 Economia circular	4. PROSPERITAT
	2. COMPETÈNCIA I DESENVOLUPAMENT 2.1 Potenciar les competències dels professionals del sector 2.2 Investigació i aplicació de noves solucions tecnològiques 2.3 Difusió del coneixement associat a la tecnologia	a. Coneixement i formació i plena ocupació b. Investigació en relació a: eficiència energètica, energies renovables, tecnologia i gestió de dades, mobilitat elèctrica... c. Difusió del coneixement a la ciutadania		2.1 Inclusió social 2.2 Equitat i creació d'oportunitats 6.1 Qualitat democràtica	2. BENESTAR 6. BON GOVERN
	3. REPTES DE FUTUR	a. Hiperconnectivitat b. Turisme sostenible c. Anàlisi de tendències, (mega trends) d. Economia col·laborativa e. Innovació tecnologia i TIC f. Desenvolupament d'estratègies de gestió per garantir la sostenibilitat ambiental, econòmica i social g. Implantació de nous models de mercat energètic		4.2 Models productius innovadors	4. PROSPERITAT

4.3.4 BLOC 4: GOVERNANÇA

Objectiu:

Implicar a tots els agents imprescindibles, per situar a Catalunya al nivell dels paràmetres europeus de renovació urbana, revertint la situació actual existent a les seves àrees urbanes, en concret quant a l'emergència climàtica i a les desigualtats socials

Es desenvolupa en 3 nivells:

1. ORGANS DE GOVERNANÇA

Amb motiu de l'emergència climàtica, però també de les desigualtats socials, es fa urgent implicar tots els agents del sector afectats per revertir la situació actual i situar Catalunya als paràmetres europeus de renovació urbana.

1.1 Definició i paper dels diferents agents implicats

El paper del sector públic i privat tenen la responsabilitat d'aliar-se per posicionar la renovació i la rehabilitació en el màxim nivell estratègic.

Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

- La definició dels agents implicats en els òrgans de governança
- La definició del paper de les administracions públiques en l'establiment de polítiques de renovació i de rehabilitació
- La definició del paper del sector privat en l'establiment de polítiques en la renovació i la rehabilitació

2. DEFINICIÓ DE POLÍTIQUES D'IMPULS

Per fer realitat la renovació urbana del país, les administracions públiques han de fixar-la com a màxima prioritat de les polítiques a dur a terme.

2.1 Diagnosi de l'estat actual de problemàtiques

Cal elaborar una diagnosi de l'estat actual a fi de constatar les seves mancances i les possibilitats de millora, del sistema.

Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

- Elaboració de metodologies i realització de la **diagnosi de l'estat actual del parc edificat**.

2.2 Estratègies i models de finançament

Esdevé imprescindible reflexionar sobre els models de finançament per impulsar la rehabilitació i les subvencions per a col·lectius vulnerables, la reformulació en la fiscalitat és una eina estratègica per incentivar la rehabilitació, a tots els nivells.

Factors a desenvolupar en el grau tres del **PRNU** són:

- **Definició d'instruments de finançament:** Subvencions; Convenis de col·laboració; Altres

2.3 Adequació de normatives i reglamentacions

Finalment, cal revisar i adequar totes aquelles reglamentacions que dificulten la implantació de les estratègies que es puguin desenvolupar en el marc del **PRNU**.

3. TRANSPARÈNCIA

3.1 Difusió

S'ha de garantir la màxima transparència en relació a les actuacions que efectua l'administració i garantir el dret de la ciutadania a la informació en referència a les mateixes.

S'adjunta esquema del quadre d'encaix preliminar entre el **BLOC 4 del PRNU** i els eixos i objectius de l'Agenda urbana de Catalunya. Veure quadre núm.4 del document annex.

Trasllat de propostes a les taules de l'Agenda urbana de Catalunya

Tal i com ja s'ha especificat en el apartat de la metodologia pel desenvolupament del pacte per a la renovació urbana, una vegada desenvolupats per les taules de l'Agenda urbana de Catalunya, els temes de grau tres, -el grau amb més nivell de detall- aquests retornaran al marc del PRNU i serà a través de les Taules parcials del Pacte on es treballarà per compilar les estratègies i es definiran les accions concretes del **Pacte Nacional per a la Renovació Urbana**.

NRU					
GRAU 1	GRAU 2	GRAU 3	AU Objectius	AU EIXOS	
1. GOVERNANÇA	1. ORGANS DE GOVERNANÇA 1.1 Definició i paper dels diferents agents implicats	a. Definició dels agents implicats en els òrgans de governança b. Paper de les administracions públiques en l'establiment de polítiques de renovació i de rehabilitació c. Paper del sector privat en l'establiment de polítiques en la renovació i la rehabilitació	6.2 Governos eficients	6. BON GOVERN	
	2. DEFINICIÓ DE POLÍTQUES D'ÍMPULS 2.1 Diagnosi de l'estat actual de problemàtiques 2.2 Estratègies i models de finançament 2.3 Adequació de normatives i reglamentacions	a. Elaboració de la diagnosi de l'estat actual de les diferents problemàtiques relacionades amb la rehabilitació i la renovació b. Programes d'ajuts; Subvencions; Convenis de col·laboració; Altres c.	6.2 Governos eficients	6. BON GOVERN	
	3. TRANSPARÈNCIA 3.1 Difusió	a. Informació i publicacions sobre les actuacions efectuades	6.1 Qualitat democràtica	6. BON GOVERN	

Document elaborat per la **Secretaria de l'Agenda urbana i Territori** amb la col·laboració del **Col·legi d'Arquitectes de Catalunya**.

